

МОВНІ ЗАСОБИ ПОЗНАЧЕННЯ ПРОСТОРУ В ПОЕТИЧНІЙ МОВІ В. ГОЛОБОРОДЬКА

Зленко Аліна Олександрівна,

магістр філології за спеціалізацією Українська мова та література

У статті проаналізовано мовні засоби позначення простору в поетичній мові В. Голобородька. Досліджено, що художній простір як складник поетикальної системи митця дає уявлення про визначальні константи його світосприйняття, які знаходять мовне вираження на образному рівні його поезії. З'ясувано ключові ознаки лінгвостилію поета, охарактеризовано мовні засоби репрезентації художнього простору у поетичному континуумі В. Голобородька, описано засоби мовно-образної поетизації сільського та міського простору в творчості поета. Доведено, що індивідуально-авторська манера письменника є автентичним, непідробним, оригінальним явищем в історії української мовно-поетичної думки, тому потребує докладних різновекторних студій. У мовотворенні художника засвідчені нові грані словесно-образного кодування ідей, нові образи і нові знаки-символи, засновані на канонах традиційної культури.

Ключові слова: простір, поетика, лінгостиль, локус, семантика, топос, знак-символ, макропростір, мікропростір, іменник, прикметник, прислівники, номен, мовні засоби, хронотоп.

Zlenko Alina. Language means of designation of space in the poetic language of V. Holoborodka

The article analyzes linguistic means of marking space in the poetic language of V. Holoborodka. It has been studied that the artistic space as a component of the poetic system of the artist gives an idea of the defining constants of his worldview, which find linguistic expression at the figurative level of his poetry. The key features of the poet's linguistic style are clarified, the linguistic means of representing the artistic space in V. Holoborodka's poetic continuum are characterized, and the means of linguistic and figurative poeticization of rural and urban space in the poet's work are described. It has been proven that the writer's individual authorial manner is an authentic, genuine, original phenomenon in the history of Ukrainian linguistic and poetic thought, therefore it needs detailed multi-vector studies. The artist's speech shows new facets of verbal and figurative coding of ideas, new images and new signs-symbols based on the canons of traditional culture.

Key words: space, poetics, lingo style, locus, semantics, topos, sign-symbol, macrospace, microspace, noun, adjective, adverbs, nomen, linguistic means, chronotope.

Вступ. Мовно-поетична культура В. Голобородька – явище феноменальне в українській художній творчості, національній ідіостилістичній системі. Микола Вінграновський так писав про самотність дивослова В. Голобородька: «Вірші. Вони у Голобородька такі: чим довше і уважніше вчитуєшся у них (а це хочеться), ідеш за ними, довіряєшся їм, тим сильніше, ненав'язливо і гіпноізуюче тебе охоплює світ, з якого не хочеться виходити і його покидати: що це? Хто? Як? Всі ті ж відомі тобі слова, і кольори, і звороти, та ж сама, давно відома, знайома тобі перебігливість чи, навпаки, статичність інтонацій – виростають і творять звучання нове, небуденне, могутнє і свіже ...» [8, с. 535].

Поетичний всесвіт письменника – багатий, розмаїтий, національно ідентифікований. Сам митець визначає, що він належить до сюрреалістичного напрямку в літературі. Ознаки сюрреалізму в літературній творчості описані недостатньо. Так само не пізнана повною мірою мовно-поетична палітра сюрреалістичного напрямку. Лінгвістичний аналіз поетикальної системи В. Голобородька дасть змогу встановити мовні риси означеного стилю, осмислити розвиток поетичного мовомислення, особливості розбудови моводійності в нетрадиційному руслі, відтак по-новому оцінити потенціал нашої мови в плані її художньо-естетичних, художньотворчих можливостей, резервів та перспектив [2].

Художні ознаки лінгвостилію В. Голобородька – різнорідні, багатоаспектні. Прослідковуємо делікатне, витончене володіння мовою, технікою прийомів і мовних засобів. Митець розвивається у сюрреалістичному

напрямку. Характерними для мовотворчості поета є інтертекстуальність, яка виявляється у різних формах (центон, алюзії, ремінісценції, цитати і т.д.), сугестивність, естетизм, тотальний метаморфоз, фольклорно-етнографічні елементи, язичницький світогляд, верліброва форма написання віршів що, в свою чергу, підкреслюють його винятковість. Мова творів митця незвичайна, самотня, помічаємо нове бачення світу, неординарність його творів, глибокий зміст, підтекст, вживання різноманітних стилістичних засобів (від простого епітета до складних алегорій, інакомовлення, іронії). Все це у сукупності конденсовано продукує творення неперевершених віршових текстів.

Матеріали та метод. Теоретико-методологічною базою слугували праці Б. Успенського, В. Топорова, Р. Якобсона, Ю. Крістеві, Ю. Лотмана та інших вчених, у яких розглядалося питання художнього простору. Використано методи аналізу, синтезу, індукції, дедукції, описовий, метод компонентного аналізу, структурно-семіотичний.

Результати. Зроблено спробу розглянути мовні засоби на позначення простору в поетичній творчості Василя Голобородька, що дає можливість глибше осягнути своєрідність стилю поета, усвідомити його місце в літературному процесі, поглибити й узагальнити відомості про особливості репрезентації простору в художньому творі.

Результати дослідження дають можливість пізнати особливості ідіостилію поета в аспекті використання митцем мовних засобів вираження простору.

Автор демонструє особливу увагу до слова, мови. Характерним для поетичного ідіостилу художника є використання лексичних, синтаксичних і фонетичних ресурсів мови. Поет послідовно наголошує на структурності певних мовних форм, що дає йому можливість представити мову в дії, в розвитку. Для письменника не характерна статика і закостенілість, не порушаний догматизм.

Магістральну лінію Голобородькового експериментаторства становить звернення до образної системи українського фольклору, до відповідних міфологічних уявлень й використання усього цього як матеріалу для своїх образних побудов. Митець «осучаснює» фольклорно-пісенні формули, за якими постає етнодосвід поколінь, робить їх непізнаваними. У цілому поезія (і поетична мова) В. Голобородька – це словесно-образна гра уяви, фантазування, мрійництва, пошуку екстравагантності – невідповідності загальноприйнятим нормам.

Феномен Василя Голобородька в українській поезії оприявнений трьома чинниками: зворушливим замилюванням прекрасним, виразним експериментаторством та глибокою укоріненістю в духовну традицію рідної землі.

До центральних засобів вираження простору зараховуємо прислівники, іменники, прикметники, оскільки, вони передають усі категорійні локативні значення, мають відповідну семантику поза контекстом, а також переважають за кількісними показниками.

Лінгвостиль В. Голобородька, за переконаннями літературознавців (А. Макарова, Б. Бойчука, В. Абліцова, І. Дзюби, З. Карпенко, Л. Дударенко, М. Антоновича, М. Ільницького, О. Неживого, П. Голубенко, Т. Пастуха та ін.), мовознавців (Т. Беценко, М. Шленьової, О. Неживої), – самобутнє явище в історії української культури, поетичної стилесистеми.

Для поета притаманне делікатне, витончене володіння мовою, технікою творення художніх засобів. Митець розвивається у сюрреалітичному напрямку. Характерними для мовотворчості поета є інтертекстуальність, яка виявляється у різних формах (центон, алюзії, ремінісценції, цитати і т. д.), сугестивність, естетизм, тотальний метаморфоз, фольклорно-етнографічні елементи, язичницький світогляд, верліброва форма написання віршів що, в свою чергу, підкреслюють його винятковість.

Мова творів митця незвичайна, самобутня. Дослідники фіксують у творчості письменника нове бачення світу. Його стилю властива неординарність, підтекст, вживання різноманітних стилістичних засобів (від простого епітета до складних алегорій, інакомовлення, іронії). Змістове наповнення творів – глибоке, конститутивне, непрямолінійне.

Василя Голобородька вважають поетом-естетом. Спостережено, що він має здатність емоційно, чуттєво сприймати життя, бачити в деталях, моменті, ситуації вічне, красиве, радісне або трагічне. Помічено, що В. Голобородько зовсім в іншій (екстравагантній, неординарній) манері прагне передати наскрізні проблеми людства. Засвідчено, що в цілому поетичний доробок поета є незвичайним, оригінальним явищем в українській літературі.

Виділяємо макродиниці і мікродиниці на позначення простору. Макродиниці позначають великі просторові об'єкти, що підпорядковують інші, менші. Мікропросторові об'єкти входять до складу макрооб'єктів (*село, хата, земля, сад, поле, дорога, стежка, озеро, річка*).

Серед іменників із просторовою семантикою виділяємо власні назви та загальні. Власні назви об'єднують топоніми (ойконіми, гідроніми). До загальних найменувань з просторовою семантикою зараховуємо (*небо, озеро, ставок, річка, земля, ліс, сад, стежка, дорога, степ, гора, долина, гай*) тощо. Прикметники з просторовою семантикою виступають у функції художніх означень (епітетів): *великий, довгий, широкий, лісовий, далекий, вузький, великий, малий*. Семантичні групи прислівників на позначення простору представлені одиницями: *вперед, назад, де, звідки, тут, довкола, ближче, зразу, отут, далеко, навкруги, вгору, вище, вниз, додола, вперед, ззаду, вліво, вправо*.

Невід'ємним елементом українського простору в поезії В. Голобородька постає художній образ села. Просторовий елемент поступово перетворюється в універсальний локус, який тісно пов'язаний із біографією автора, – тут він народився, провів дитинство і юність, навіть у пізніші роки завжди повертався сюди за спокоєм та натхненням.

Мововираження простору села в творчості автора постає цілісним макросвітлом, первісна сила якого зосереджена на особистості. Семантичне значення слова *село* репрезентовано у ланцюжку послідовних ототожнень: *«мир – село»*, де номінатив *мир* – це сприйняття образу села як центру універсуму, та *«село – житній колос»*, де останній символізує сільськогосподарську працю.

Таким чином, у Василя Голобородька чітко окреслений простір – локус *село* – у мегапросторі *Україна* (Батьківщина, рідний край). Простір села – центральний в ідіостилі письменника: *Тут ми живемо споконвіку, / так довго, / що вже й не розуміємо назв наших річок, / у прадавнині названих нашими прадідами / нашою прамовою... / Ніхто нас не розищує у цьому світі: / село без пісень – / льотовище без посадових вогнів, / жоден літак не сяде у нашому у краї... / Стежки від хати до хати, / від криниці до криниці, / від села до села / заростуть топчиною* («Тут ми живемо»).

Село у світосприйманні поета – це простір, що охоплює довічні реалії життєіснування українців: житло, побут, хліборобську працю, природу. Тому закономірно, що український сільський простір – земля, нива (поле) з комбайнами, сівалками, сівбою, оранкою, збиранням урожаю, хатою, садом та рослинністю навколо хати і становить *макропростір* буття українців.

Макропростір *село* у художньому світі В. Голобородька репрезентований за допомогою таких ключових лексем, як *земля (степ, нива, край, сторона)*; *хата* з обійстям; *сад* з рослинністю. Одвічний атрибут, який означає простір села, – *криниця* – символізує батьківщину, спадкоємність поколінь і традицій; здоров'я, силу, а також чистоту, святість і високу духовність. *Стежка* – знак-символ чогось нового, незвіданого, єдності або розриву поколінь, спадкоємності. *Річка*

є символом руху, плину часу, рубежем між своїм і чужим простором.

Цінним для поета уявляється простір *сільської хати*: *Хата іде, / а за нею, як черідка гусей, / крокують інші хати— усе село— не схожі між собою / і нашою хатою, / але такі білесенькі, / з широкими очима, / у таких же золотих солом'яних хустках, / у таких же вишневих сукенках садів* («Дорогою через літо»). Селянська хата є головною прикметою селянського простору з її духовно наповненою життєздатністю. У поетичному доробку митця українська *хата* виступає знаком-символом священного простору, батьківщини, рідної землі, продовження роду, материнської любові, тепла, святості, єдності, добробуту, захисту і допомоги.

Природа є одвічним мотивом селянського простору. Тому сад як мікропростір села виступає невіддільною його частиною зі своєю атрибутикою, особливо фруктовий, здатний плодотворити, символічно вказує на єднання поколінь, а також на впорядковану природу. У поезії «Садок і літання» автор возвеличує вишневий садок, який виступає оберегом та пам'яттю: *Мати дарує синам по вишневому дереву — садок, / з хрестиків складає їм високі крила — на майбутнє*.

Українська рослинність займає виняткове місце у художньому просторі В. Голобородька. Напр.: *Що за дерево на горі стоїть, / красочками красується, / полечу й собі до дерева-любистку квітками милуватися*. Насамперед *любисток* уявляється оберегом хати, обійстя, а також символом любові, злагоди (*як до дерева-любисток усі люблять, / щоби так хлопці моє їм'я любили*) («Дерево-любисток»).

Соняшник – один із символів української землі – ознака її родючості і процвітання постає домінантним: *Ми одночасно вирішили прикрасити голі стіни — стали чіпляти репродукцію картини «Соняшники»: / на жовтому тлі – жовтими – соняшники...* («Соняшники»). У поезії «Квітка: мальва» *мальва* – символ любові до рідної землі, до свого народу і батьківської хати. Це оберіг української оселі: *Так і цвіте мальва у тому городочку, / свічкою навпаки – знизу догори — горить. / Не догорає: стебло усе вищає, / ти усе помітніша, / звідки б не подивитися метеликом у той бік, / де тебе вперше – поміж мальв – побачив*. У іншому творі: *Калиною розквітлою об Різдві, / ти повернувся, Василю, на Україну!... І я саджаю на білому аркуші калину, / що в лузі синім цвітає: поки перший рядок дописую — на другому рядку калина уже виростає на папері...* («Калина об Різдві») В. Голобородько уживає одвічний символ України – *образ калини*, що слугує знаком-символом на позначення України, батьківщини, рідного дому; материнства, жіночності; дівочої чистоти й краси; кохання, вірності; сімейного благополуччя й достатку; гармонії життя та природи. Переконаємося в істинності думки, що «фольклорно-пісенний континуум – невичерпне джерело формування поетичної картини світу митця» [3].

Майстерно відтворює поет буденну «ниву» і стає її невіддільною частинкою: *випала... тиенична нива / та як я на тій ниві малий лежу!* («З дитинства: хліб»).

Нива через сприйняття ліричного героя змальована неосяжною і глибокою, як море: *Я упав, я втопився у хвилях ниви: / високо в небі стояло колосся, / плавали угорі рибинками птахи, / пропливали наді мною човнами хмарки, / колеса на гарбах рипіли крізь воду далеко!... А мати пестила лагідно колосся, / зерно у долонях пересипала...* («З дитинства: хліб»).

Нива – знак-символ на позначення архетипу землі, переродження, оновлення, оживання, вмістище колообігу, а також миролюбності, надійності, хазяйновитості та невтомної праці. Вона виступає магічним, сакральним символом українського народу.

Портретування села представлено епітетами, які передають його неповторно-притаманну атмосферу: *вечірнє* (на позначення доби) та *золоте* (візуальна характеристика). «*Будемо йти вечірнім селом, / будуть дерева тихі-претихі, / буде місяць круглий-прекруглий* [10, с. 103]»; «*...на кіноекрані кіно старе крутять / про облогу золотого села хмарами...*» [10, с. 585].

Як переконаємося, сільський простір відіграє значну роль у поетизації художнього світу Василя Голобородька. Мовний образ села займає вагомe місце в просторовій організації віршів поета. Його художня мова постає як відповідний духовно-буттєвий простір з оригінальною, самобутньою картиною світу.

Місто – це середовище проживання людей і особливий спосіб життя людини, який відрізняється від рустикального динамізмом, цивілізаційним поступом. Структурними елементами міського середовища є не окрема територія, простір і людина, а їхня синкретична єдність у системі топосу міста (так вважають В. Агеєва, І. Вихор, Д. Лихачов, Ю. Лотман, С. Павличко, В. Топоров, В. Фоменко, О. Харлан) [5].

Місто у ліриці Василя Голобородька є прикладом живого організму, який активно впливає на події, що тісно пов'язані з життєвим шляхом автора та історичним минулим країни. Простір міста формується не лише на рівні автора, який виступає у творі самостійною домінантою, а передусім визначається як спосіб символічної передачі загальнолюдських цінностей. Для більш повної деталізації слова-образу місто, як просторової організації топосу, автор уводить ойконімічні ареалії, які конкретизують процеси, що відбуваються у цих ареалах та характеризують географічну наповненість твору. Поет уживає велику кількість топонімів, які, будучи найбільш чіткими та конкретними маркерами художнього простору, посідають чільне місце у системі художнього вираження просторових характеристик реалій.

У В. Голобородька яскраво окреслюється макропростір – *місто* – у мегапросторі *Україна* (Батьківщина, рідний край).

Прослідковуємо сакральне ставлення до образу *Україна* в поезиці В. Голобородька. Місто у поетичній картині світу В. Голобородька набуває символічного значення, несучи в собі ознаки національного, духовного буття українського народу і Донбасу зокрема.

А. Степанова стверджує: «Місто як суб'єкт переходу становить самоцінний та самодостатній простір, у якому

відбувається зміна соціальних формацій, культурних парадигм, типів культурної свідомості, продукованих та сформованих естетичною думкою» [16]. До такого простору вдається і Голобородько, кардинально розширюючи межі. З цією метою використовує топоніми, які, виступаючи конкретними маркерами художнього локусу, посідають одне з ключових місць у системі вираження просторових характеристик поезії митця.

Знак-символ «місто» за академічним тлумачним словником означає «великий населений пункт; адміністративний, промисловий, торговий і культурний центр» [11]. Миський простір у В. Голобородька охоплює міста, а також будинки, готелі, бульвари, вулиці, набережні, автомобілі, трамваї, асфальт, тротуар, парк тощо (тобто мікропросторові реалії).

Простір міста у віршах Голобородька передусім визначається як спосіб передачі загальнолюдських цінностей, а також філософського осягнення світу, подієвих реалій та пошуку сенсу життя: *Розмірковую, що добре було б, / коли б мою батьківщиною / був Дніпропетровськ / і я там проживав, – / звідти рівно стільки ж їхати до Києва, / як і до того місця, де я живу тепер / і де я народився* [11].

Митець активно послуговується топонімами – назвами українських міст: *Чигирин, Київ, Донецьк, Макіївка, Харків, Львів, Дніпропетровськ, Полтава*; топонімами – назвами закордонних топооб'єктів: *Прага, Тбілісі, Баку, Париж*. В одному вірші може згадати декілька міст та їх візитівок: *Шукаю своєї належності до світу / у квіткарнях Бесарабки у Києві, / на Критому базарі у Донецькому, / на автовокзалі у Києві* [6]. Урбаноніми конкретизують ті чи інші явища, пояснюють події, надають зображуваному символічному значенню, орієнтують на пошук себе, сприятливого та «ідеального» місця на землі.

Прослідковуємо неупереджене значення міст України у житті митця: *Іван проорав аж від Макіївки додому / а той кричить ходімо їсти* [9, с. 114]. Особливої ваги набувають топоніми на позначення рідних місць поета. Так, *Макіївка* – місто в Донецькій області. Автор використовує топонім для відтворення великої відстані. Митець може не подавати назви міста, не вказувати на те, що описує місто, лише зображувати його «атрибути». Наприклад: *Піду в кіно і на танці, / піду під вікнами високих будинків, / піду до крамниці дитячих іграшок, / але ніде нікого не знайду* («У цьому місті я відчуваю, що когось немає»). У поезії письменник максимально розширює макропростір міста: *телефонна будка, під їзди, квартири, громадські установи, крамниці, метро*.

Урбаністичний хронотоп В. Голобородька майстерно приховує всередині «хронотопи» атрибутики міста (автомобілі, ресторан, кімната, потяг, автобус, тролейбус, таксі, вулиця, двори тощо) та модифікації міста за масштабом (провінційне містечко, місто, поселення тощо).

Отже, мовний образ села займає чільне місце в просторовій організації віршованої мови поета.

Висновки. Прослідковуючи мовотворчість В. Голобородька, виявлено низку мовних засобів на позначення

художнього простору, уживаних в ідіотворчості митця. Доведено, що художній простір поета – прийнятий етнодухом, має відбиток національної дійсності.

Огляд мовних засобів на позначення простору, репрезентованих у поетичній мові В. Голобородька, дозволяє зробити висновки, що аналіз мовного вираження категорій простору потребує комплексного підходу. Мовні засоби вираження простору у віршовій мові існують не ізольовано, а певним чином взаємодіють, доповнюють та уточнюють семантику інших одиниць (*широкий степ, вузька стежка, великий ліс, широка дорога, піднімається вгору до неба, високе небо, безмежне небо, безмежжя степу, далеко внизу, високо вгорі, високо в небі*).

З-поміж іменників на позначення художнього простору у поетичній мові найчастіше уживаними є номени *село, хата, поле, нива, степ, ліс, сад, гай, дорога, стежка, річка* тощо, що демонструють безмежність, безкінечність національного простору, його велич і водночас розімкнутість.

Серед прикметників на позначення простору у поетичній мові В. Голобородька активними є одиниці *далекий, широкий, довгий, вузький, лісовий, великий, круглий* та ін. Прикметникові слова засвідчені, окрім усього, у функції епітетів (*вузька, широка, довга, лісова* (дорога, шлях, вулиця); *велика* (площа, хата) тощо).

Художньою виразовістю відзначаються прислівники із семою «простір». Зокрема, лексеми *вперед, близько, вгорі, внизу, звідки, тут, отут, навколо, додола, далеко, назустріч* тощо (*зверху над хатою; вгорі над садом; внизу під горою; далеко в полі; близько біля нас*)

Спостережено, що ключовими, домінуючими у поетичному дискурсі Василя Голобородька є два макропростори – *міста і села*, що входять до мегапростору Україна.

Означено, що художній простір села формують такі мікропросторові реалії, як *нива, поле, лан, сад, ліс, річка, море* та ін. Показовим для творчості митця є мікропростір сільської хати (з такими її частинами, як *комин, піч, стеля, вікна, підлога* та ін.) та сільського обійстя в цілому із садом, квітником, городом, криницею тощо.

Простір міста формують такі мікрореалії, як *кіно, авто, базар, крамничка, метро, під їзди, квартири*.

Розглянуто специфіку мовно-образного змалювання міського простору у творчості поета. Встановлено, що простір міста у поезії В. Голобородька є національно-ідентифікованим; передусім – це топос існування ліричного героя.

Поетичний світ Василя Голобородька – це дійсність, у якій особливу вагу має художній простір як тло. Художній простір – місце, де протікає життя персонажів з їх побутом, оточенням і яке створюється в художньому творі шляхом зміни ракурсу зображення, положення або місця оповідача, наближення або віддалення предметів і т. ін.

Таким чином, у поетичному дискурсі митця просторові поняття посідають особливе місце. На нашу думку, пізнання семантики символів-локативів слугуватиме джерелом осягнення поетичної мови як своєрідної знакової системи.

Література:

1. Бачишина О. Б. Семантика часу і простору: особливості, стан та проблеми дослідження в українському мовознавстві. *Наукові праці. Філологія. Мовознавство*. Випуск 209. Том 22. С. 6-11.
2. Беценко Т. Мовно-образні ознаки поетичного дискурсу Василя Голобородька. *Лінгвістика*. Випуск XXXII. С. 121-126.
3. Беценко Т. П. Поетичний мовосвіт Василя Голобородька: прикмети ідіостилію. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. 2017. № 31. том 1. 5 с.
4. Бойчук Б. «Летюче віконце» Василя Голобородька. *Сучасність*. 1971. № 6. С. 32-37.
5. Боклах Д. Ю. Дефініції і взаємозв'язок категорій топосу, хронотопу, локусів міста та їх предметна реалізація у міському тексті художнього твору. *Наукові записки ХНПУ ім. Г. С. Сковороди*. Харків, 2018. вип. 1(87). С. 3-25.
6. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2009. 1736 с.
7. Вихованець Р. І. Граматика української мови. Синтаксис. Київ: Либідь, 1993. 368 с.
8. Вінграновський М. Вільний вірш поета. Українське слово. Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст. Книга третя. Київ: Рось, 1994. С. 534-535.
9. Голобородько В. І. Ікар на метеликових крилах: Вірші. Київ: Молодь, 1990. 160 с.
10. Голобородько В. І. Ми йдемо: вибр. вірші; вступ. ст. М. М. Сулими. Київ – Рівне: Планета-друк, 2005. 1056 с.
11. Голобородько В. Летюче віконце: вибрані поезії. Вст. ст. І. Дзюби. Київ. Видавництво «Український письменник». 2005. 463 с.
12. Голобородько В. Яблуко добрих вістей. Львів: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2019. 352 с.
13. Неживий О. Поетичний храм Василя Голобородька. *Літературна Україна*. 2002. С. 6.
14. Пасік Н.М. Метафоричне мовомислення Василя Голобородька. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Серія «Філологічні науки»*. Ніжин, 2012. С. 51-54.
15. Пастух Тарас. Естетичне новаторство Василя Голобородька. *Studia Methodologica. Філософія. Філологія*. 2006. Випуск 18. С. 108-113.
16. Степанова А. Місто на межі: естетичні грані образу в літературі перехідних епох. URL: http://www.nbug.gov.ua/portal/Soc_Gum/Apsf_lil/2009_22/stepanova.pdf
17. Шленьова М. Г. Мовний образ міста у поезії Василя Голобородька. *Філологічні науки*. Харків. 2013. С. 243-246.

References:

1. Bachishina O. B. Semantyka chasu i prostoru: osoblyvosti, stan ta problemy doslidzhennia v ukrainskomu movoznavstvi [Semantics of time and space: peculiarities, state and problems of research in Ukrainian linguistics]. *Scientific works. Philology. Linguistics*. Issue 209. Volume 22. pp. 6-11. [in Ukrainian]
2. Betsenko T. Movno-obrazni oznaky poetychnoho dyskursu Vasyliia Holoborodka [Linguistic and figurative signs of poetic discourse of Vasyl Holoborodek]. *Linguistics*. Issue XXII. pp. 121-126. [in Ukrainian]
3. Betsenko T. P. (2017) Poetychnyi movosvit Vasyliia Holoborodka: prykmety idiostyliu [Vasyl Holoborodek's Poetic Linguistics: Signs of Idiostyle]. *Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series "Philology"*. No. 31. Volume 1. 5 s. [in Ukrainian]
4. Boychuk B. (1971) «Letiuche vikontse» Vasyliia Holoborodka ["Flying Window" by Vasyl Holoborodek]. *Modernity*. No. 6. pp. 32-37. [in Ukrainian]
5. Boklah D. Y. (2018) Definitsii i vzaiemozviazok katehorii toposu, khronotopu, lokusiv mista ta yikh predmetnarealizatsiia u miskomu teksti khudozhnoho tvor [Definitions and relationships of the categories of topos, chronotope, loci of the city and their substantive implementation in the urban text of the artistic work]. *Scientific notes of KhNPU named after H. S. Skovorody*. Kharkiv, issue 1(87). pp. 3-25. [in Ukrainian]
6. Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy [A large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language. Structure. and heads ed]. V. T. Busel. Kyiv: Irpin: VTF "Perun", 2009. 1736 p. [in Ukrainian]
7. Vyhovanets R. I. (1993) Hramatyka ukrainskoi movy. Syntaksys [Grammar of the Ukrainian language. Syntax]. Kyiv: Lybid, 368 s. [in Ukrainian]
8. Vingranovskiy M. (1994) Vilnyi virsh poeta. Ukrainske slovo. Khrestomatiia ukrainskoi literatury ta literaturnoi krytyky KhKh st. Knyha tretia [The poet's free verse. Ukrainian word. Textbook of Ukrainian literature and literary criticism of the 20th century. The third book]. Kyiv: Ros, pp. 534-535. [in Ukrainian]
9. Holoborodko V. I. (1990) Ikar na metelykovykh krylakh [Icarus on Butterfly Wings]. *Poems*. Kyiv: Molod, 160 p. [in Ukrainian]
10. Holoborodko V. I. (2005) My ydemo: vybr. virshi; vstup. st. M. M. Sulymy. [We are going: selection. lyrics; introduction. Art. M. M. Sulima]. Kyiv - Rivne: Planeta-druk, 1056 s. [in Ukrainian]
11. Vasyl Holoborodko «Letiuche vikontse. Vybrani poezii» [Vasyl Holoborodko "Flying window. Selected poems"]. Kyiv. 2005: Ukrainian Writer Publishing House. 463 p. [in Ukrainian]
12. Holoborodko V. (2019) Yabluko dobrykh vestei [The apple of good news]. Lviv: A-BA-BA-GA-LA-MA-GA, 352 s. [in Ukrainian]
13. Nezhiviy O. (2002) Poetychnyi khram Vasyliia Holoborodka [Poetic temple of Vasyl Holoborodek]. *Literary Ukraine*. p. 6. [in Ukrainian]

14. Pasik N.M. (2012) Metaforychne movomyshlennia Vasylia Holoborodka [Vasyl Holoborodeks metaphorical language thinking]. Scientific notes of NSU named after M. Gogol. Series "Philological Sciences". Nizhin, S. 51-54. [in Ukrainian]
15. Pastukh Taras. (2006) Estetychne novatorstvo Vasylia Holoborodka [Aesthetic innovation of Vasyl Holoborodek]. *Studia Methodologica*. Philosophy. Philology. 2006. Issue 18. pp. 108-113. [in Ukrainian]
16. Stepanova A. Misto na mezhakh: estetychni hrani obrazu v literaturi perekhidnykh epokh [The city on the borders: aesthetic aspects of the image in the literature of transitional eras]. URL: http://www.nbug.gov.ua/portal/Soc_Gum/Apsf_lil/2009_22/stepanova.pdf [in Ukrainian]
17. Shlenova M. G. (2013) Movnyi obraz mista u poezii Vasylia Holoborodka [Linguistic image of the city in the poetry of Vasyl Holoborodek]. Philological sciences. Kharkiv. pp. 243-246. [in Ukrainian]